

GIMNAZIJA
BEŽIGRAD

SPETER
ANABAPTISTI
BIČARJI

KONTROLNA NALOGA –
ZGODOVINA

2. LETNIK

Zgodnji novi vek

Odgovarjaj s celimi stavki!

odlično (5) 90%
prav dobro (4) 77%
dobro (3) 63%
zadostno (2) 50%

Število točk: 31 /33 94 %

Ocena: 5

IME IN PRIIMEK:

MITJA PEVERKAR

RAZRED: 2. A

DATUM: 9. 5. 2024

1. Smiselno poveži pojme v obeh stolpcih – na črto vpiši črko pred imenom v levem stolpcu, ki ustreza delu v desnem stolpcu! Dve deli v desnem stolpcu sta preveč. 2 /3t

- ☒ a) Leonardo da Vinci
- ☒ b) Michelangelo
- ☒ c) Botticelli
- ☒ d) Raffaello
- ☒ e) Nikolaj Kopernik
- ☒ f) Johann Gutenberg

- c d Rojstvo Venere
- a Zadnja večerja
- d Dekameron (Boccaccio)
- b David
- e d Atenska šola
- e O gibanju nebesnih teles
- f projekcija sveta (Mercator?)
- f tisk s premičnimi črkami

2. Humanizem in renesansa sta v človeško družbo vnesla številne nove impulze. Navedi tri humanistične mislece in dopiši njihovo najbolj znano delo. 25 /3t

Thomas More je napisal Utopija, Machiavelli je napisal delo Vladar, Erazem Rotterdamski pa Hvalnico norosti.

3. Leta 1517 je Martin Luter na vrata cerkve v Wittenbergu nabil 95 tez, kar velja za začetek reformacije. Katere so bile najhujše zlorabe, ki so jih cerkvi očitali reformatorji? Navedi tudi dva kritika cerkve, ki sta imela podobne poglede o problemih v cerkvi/podobne kritike cerkvenega nauka kot Luter. 3 /3t

Najhujše zlorabe so bile simonija, prodajanje ~~cerkvenih~~ adpustkov in dajanje ~~sta~~ cerkvenih služb sorodnikom, (nepotizem). John Wyclif in Jan Hus sta imela podobne poglede na cerkev kot Luter, s tem da sta imela v mnogih pogledih še ostreje kritike kakor Luter.

4. Lutrove ideje so se hitro širile iz Nemčije drugam po Evropi. Navedi tri smeri reformacije in pri vsaki navedi eno obliko protestantizma, ki spada v to smer. 3 /3t

Meščanska smer reformacije je ena smer. Primer ^{pripadajočega protestantizma} je kalvinizem. Druga smer reformacije je deželno-knežja, katere primer je luteranstvo. Tretja smer se pa kmečke smeri. Primer le-te je anabaptizem.

5. Za obdobje zgodnjega novega veka so značilni številni verski spopadi. Katerega leta se je končala tridesetletna vojna? Navedi glavna določila mirovnega sporazuma. 2,5 /3t

Tridesetletna vojna se je končala leta 1648 s podpisom vestfalskega mirovnega sporazuma. Glavna določila so, da je Nizozemska samostojna država, da se Rimsko-nemško cesarstvo razbije na manjše državice, kar popolnoma uniči ideje o absolutizmu v takratnih pokrajinah, poleg tega pa se uveljavlja še določila avgsburškega verskega miru.

+ Sum

6. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje!

2/2t

"Merkantilizem je gospodarski sistem, v katerem velja, da je bogastvo naroda odvisno od kopičenja plemenitih kovin, zlasti zlata. V okviru takšne politike so si vladarji prizadevali povečati bogastvo svojega naroda s spodbujanjem izvoza in zaviranjem uvoza. To je pogosto privedlo do politik, kot so tarife, subvencije in monopoli, katerih cilj je bil zaščititi domačo obrt in čim bolj povečati dotok zlata v državo."

Kateri pojem manjka v zgornjem besedilu? Kateri del gospodarstva je bil zanemarjen v okviru takšnega gospodarskega sistema?

V zgornjem besedilu manjka pojem "merkantilizem". V merkantilizmu je zanemarjeno predvsem kmetijstvo, še posebej v obliki poljedelstva.

7. Obkroži črke pred pravilnimi odgovori!

4/4t

- ☒ A Vrhunec hugenotskih vojn predstavlja šentjernejska noč, v sklopu katere je bilo ubitih ogromno hugenotov.
- ☒ B Barok se je najprej razvil v nemških protestantskih cerkvah, saj so želeli na tak način privabiti veliko privrženecv.
- ☒ C »Čigar zemlja, tega vera« je določilo verskega miru, ki je dovolilo vladarjem, da določajo vero svojih podložnikov.
- ☒ D Ludvik XIV. in njegovi nasledniki so vestno skrbeli za dobrobit svojih podložnikov, zato je v Franciji to obdobje znano kot obdobje velike navdušenja nižjih slojev z absolutistično ureditvijo.
- ☒ E Firence, v katerih je delovala znana družina Medici, štejemo kot prvo središče renesančnega delovanja.
- ☒ F Francija je kljub temu, da je bila katoliška država, v tridesetletni vojni podprla protestantsko stran.

8. Z izvolitvijo papeža Pavla III. se je začela katoliška obnova, v sklopu katere je katoliška cerkev ugotovila, da so potrebne spremembe. Na katerem velikem koncilu so se zbrali katoliški predstavniki, da bi s spremembami cerkvenega nauka preprečili razkol v krščanski cerkvi, ki ga je sprožila reformacija? Navedi dva sklepa omenjenega koncila, ki se nanašata na spremembe cerkvenega nauka oz. cerkvenega delovanja.

3/3t

Zbrali so se na tridentinskem koncilu, kjer so potrdili vse katoliške zakramente (protestanti so zahtevali zgolj dva - birmo in obhajilo), prav tako so zavrnilili protestantsko vero, a so vendarle določili, da se preneha s simonijo in prodajo odpustkov.

dober
odgovor

nepotizem

9. Obdobje zgodnjega novega veka je zaznamoval absolutizem. Predstavi tri značilnosti absolutističnih vladavin.

3/3t

Absolutistične vladavine ^{nizke odjave} so bile izrazito centralistične, tj. da so imele oblast, ki je delovala iz enega kraja. ~~Primer~~ Značilen primer je ^{dvor} francoskem Versailles, kjer je živel in delal Ludvik XIV. ~~ko~~ s številnimi podložniki. Gospodarski sistem uporabljen v absolutizmu je merkantilizem, ki se je strogo usmerjal v izvoz dobrin, medtem ko je z visokimi uvoznimi dajatvami močno kaznoval kakršnokoli uvoz. Poleg tega je še zelo značilen kraljeviški aparat, saj so zaradi najemniške vojske vladarji morali učinkovito pobirati davke.*

6/6t

10. Razloži pojme:

jezuiti so katoliški ^{meniški} red, ki se je strogo boril proti krivovercem, tj. protestantom, in ~~se~~ je skrbel za cerkveno vzgojo/šolanje.

nantski edikt je dogovor, ki simbolizira konec hugenotskih ~~voin??~~ vojen.

Sklenjen 1. 1598, določa, da sta obe veri enako pravni in dajo hugenotom več pravic.

✓ (kalvinizem - hugenotstvo, katoličanstvo)

praška defenestracija

je dogodek, ki ~~je tesno povezan s~~ ~~tridesetletno vojno~~ je tesno povezan s tridesetletno vojno. Čehi so vrli na praški ~~dvor~~ grad in so pometali nemške odposlance čez okno.

* To so sterili tako, da so zaposlili meščane - uradnike, ki so skrbeli za gladko pobiranje davkov.

** - plemiči